

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 379/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK H. P., spol. s r. o., Radvanská 1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Rastislav Palovič, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 4/2020 a jeho uznesením z 23. apríla 2020 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 19/2020 a jeho uznesením z 11. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 4/2020 a jeho uznesením z 23. apríla 2020 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 19/2020 a jeho uznesením z 11. mája 2020. Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 10. júla 2020. Ďalšie podanie sťažovateľa označené ako „*Ústavná sťažnosť – oprava zjavnej nesprávnosti*“ bolo ústavnému súdu doručené 29. júla 2020 a na poštovú prepravu bolo odovzdané 28. júla 2020.

2. Z podaní vyplýva, že uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 5 Tp 4/2020 z 23. apríla 2020 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

3. Proti uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ hneď po vyhlásení uznesenia sťažnosť, ktorú potom odôvodnil prostredníctvom obhajcu.

4. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 19/2020 z 11. mája 2020 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá.

5. Vzhľadom na to, že uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu neobsahujú žiadne relevantné odôvodnenie vzatia sťažovateľa do väzby (okrem všeobecných arbitrárnych formulácií a hypotéz), sťažovateľ je presvedčený, že vydaním týchto uznesení, ako aj postupom, ktorý im predchádzal, došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

6. Sťažovateľ sa najprv venuje namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru, z ktorých vyplýva, že dôvody a spôsob, akým možno niekoho pozbaviť slobody, ustanoví zákon, pričom každé porušenie zákona pri konaní a rozhodovaní o väzbe je súčasne porušením čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru.

7. Nosným dôvodom ústavnej sťažnosti je skutočnosť, že namietané uznesenia všeobecných súdov sú arbitrárne, abstraktné, založené len na domnienkach a nerešpektujúce základné zásady právneho štátu vrátane zásady zákazu reformationis in peius.

8. Celé trestné stíhanie považuje sťažovateľ za nezákonné a predčasné. Dôvodnosť obvinenia je založená len na predpokladoch a na neprípustných domnienkach.

9. Orgány činné v trestnom konaní pri existencii faktu, že medzi sťažovateľom a obvineným [REDACTED] (ďalej len [REDACTED]) došlo k finančným operáciám, dotvorili skutkový dej záverom, že išlo o korupčné platby, a to bez existencie dôkazov, ktoré by takúto hypotézu potvrdzovali, ba dokonca bez snahy vykonať akékoľvek dôkazy, ktoré by ju potvrdili alebo vyvrátili. Medzi zmluvami [REDACTED] [REDACTED] s obchodnou spoločnosťou [REDACTED] (ďalej len [REDACTED]), prípadne platbami [REDACTED] a platbami medzi sťažovateľom a [REDACTED] neexistuje žiadna časová súvislosť. Z kriminalistickej praxe je pritom zrejmé, že vždy existuje časový súvis medzi konaním, pre ktoré dochádza ku korupcii, a samotným aktom korupcie, čo v danom prípade absentuje. Potvrdzuje sa tým fakt, že v danej veci ide o vzťah dlžníka a veriteľa, nie teda o vzťah korumpujúceho a korumpovaného (navyše za situácie, keď [REDACTED] nie je konateľom [REDACTED] od začiatku roka 2015).

10. Uvedené správne konštatoval špecializovaný súd. Dospel k názoru o neodôvodnenosti obvinenia z trestného činu prijímania úplatku, no napriek tomu sťažovateľa vzal do väzby. Správne ho do väzby vziať nemal pre absenciu dôvodného podozrenia zo spáchania trestnej činnosti uvedenej v uznesení o vznesení obvinenia. Totiž ďalší skutok kvalifikovaný ako trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti je v súbehu „naviazaný“ na trestný čin prijímania úplatku, ktorý nemá opodstatnenie ani ako dôvodné podozrenie. Preto v danej veci má ísť o legalizáciu príjmov z konkrétnej trestnej činnosti, pre ktorú však neexistuje žiaden dôkaz.

11. Predpokladom vyvodzovania trestnej zodpovednosti páchatel'a za spáchanie trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona je primárne preukázanie toho, že došlo k spáchaniu tzv. hlavného trestného činu, hoci v danej veci dôkazy o hlavnom trestnom čine absentujú.

12. Vzhľadom na uvedené si sťažovateľ dovoľuje vysloviť záver, že mu bolo vznesené obvinenie bez splnenia základných predpokladov umožňujúcich takýto postup. Tým jeho väzba nespĺňa základnú materiálnu podmienku, ktorou je dôvodnosť obvinenia.

13. Podľa názoru sťažovateľa špecializovaný súd neprípustne postupoval ako pomocník prokurátora, keď vyhovel návrhu na vzatie do väzby na základe skutočností, ktoré prokurátor v návrhu ani len neuvádzal. Napriek tomu, že sa princíp kontradiktórnosti konania uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní, jeho základné prvky sa vyskytujú už aj v prípravnom konaní. Všeobecný súd v konaní o návrhu na vzatie obvineného do väzby v prípravnom konaní rozhoduje o dôvodnosti návrhu prokurátora, a ak tento neustojí dôvodnosť svojho návrhu, nie je úlohou všeobecného súdu nahrádzať argumentáciu prokurátora.

14. Dôvodnosť obvinenia nie je možné založiť na skutku, pre ktorý nie je vznesené obvinenie tak, ako to urobil špecializovaný súd. Všeobecný súd môže konštatovať správnosť inej právnej kvalifikácie skutku, než tej, aká je uvedená v uznesení o vznesení obvinenia, ale nesmie vytvoriť nový skutok, keďže k tomuto sa nevzťahuje návrh na vzatie do väzby a obvinený ani nemá možnosť sa k nemu vyjadriť. Postupom špecializovaného

súdu nebola zachovaná totožnosť skutku, keďže trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti je naviazaný na konkrétny hlavný trestný čin (prijímanie úplatku), a teda je v súbehu so skutkom, ktorý preukázateľne nemá podklad v zabezpečených dôkazoch (ako to konštatoval špecializovaný súd). Ak teda absentuje dôkaz o korupcii, nie je možné podporne hľadať „nový“ trestný čin pre udržanie dôvodnosti obvinenia z legalizácie príjmov z trestnej činnosti a na tieto účely vytvoriť nový skutok neuvedený v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia.

15. Ak aj špecializovaný súd identifikoval skutok majúci znaky trestného činu neoprávneného podnikania v súbehu s trestným činom legalizácie príjmov z trestnej činnosti, skutky s takouto právnou kvalifikáciou nespádajú do pôsobnosti špecializovaného súdu v zmysle § 14 Trestného poriadku, pričom „pôvodné“ označenie skutku a právnej kvalifikácie samo osebe tiež nezakladá príslušnosť špecializovaného súdu.

16. Špecializovaný súd preto mal po konštatovaní neexistencie dôvodného podozrenia z trestného činu prijímania úplatku bez ďalšieho nevyhovieť návrhu prokurátora a sťažovateľa prepustiť zo zadržania (nie hľadať zástupné dôvody na jeho vzatie do väzby).

17. Ďalej sťažovateľ upriamuje pozornosť na uznesenie najvyššieho súdu, ktorým došlo podľa neho k porušeniu zásady zákazu reformationis in peius.

18. Základným stavebným kameňom sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu boli už uvedené skutočnosti týkajúce sa nesprávnosti postupu špecializovaného súdu, ktorý potom, ako správne konštatoval nedôvodnosť vzneseného obvinenia, mal ex offio rozhodnúť o prepustení sťažovateľa zo zadržania, a nie hľadať zástupné dôvody na jeho vzatie do väzby idúce mimo argumentácie uvedenej v návrhu prokurátora na vzatie do väzby.

19. Proti uzneseniu špecializovaného súdu sťažovateľ podal sťažnosť. Naproti tomu prokurátor uviedol, že sa práva podať sťažnosť výslovne vzdáva. To podľa názoru sťažovateľa znamená, že najvyšší súd konajúci o sťažnosti mohol a mal rozhodovať výlučne o sťažnostných tvrdeniach sťažovateľa a v prípade ich akceptácie mal napadnuté uznesenie

špecializovaného súdu zrušiť, resp. v prípade súhlasu s jeho uznesením mal sťažnosť podanú sťažovateľom zamietnuť.

20. Najvyšší súd však neakceptoval uznesenie špecializovaného súdu, a to najmä vo vzťahu k nedôvodnosti obvinenia sťažovateľa, pričom argumenty špecializovaného súdu nahradil vlastnými idúcimi mimo sťažnostných tvrdení sťažovateľa. Najvyšší súd tak postupoval spôsobom, ako keby rozhodoval o návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby, resp. o sťažnosti prokurátora. Vyplýva to najmä z vety na strane 9 uznesenia najvyššieho súdu, kde sa výslovne uvádza: „*S týmito závermi súdu prvého stupňa sa však najvyšší súd nestotožnil.*“

21. V prípade, že sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby podá iba obvinený a sťažnostný súd uvedie, že sa nestotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, môže rozhodnúť iba zrušením napadnutého uznesenia, a nie zamietnutím sťažnosti z dôvodov, ktoré sú v neprospech obvineného a o ktorých nemohol rozhodovať z dôvodu prekážky vyplývajúcej zo zásady zákazu reformationis in peius.

22. V trestnom práve sa uplatňuje zásada zákazu reformationis in peius, teda zásada zákazu zmeny v neprospech obvineného, alebo aj zásada zákazu zmeny k horšiemu. Táto zásada predstavuje jednu z esenciálnych zložiek práva na spravodlivý súdny proces. Je budovaná na princípe, podľa ktorého postavenie obvineného sa nemôže zhoršiť tým, že využije svoje právo na podanie opravného prostriedku. Garantuje možnosť obvineného napadnúť rozhodnutie súdu v čo najširšom rozsahu bez obáv z rizika, že si zhorší svoju situáciu. Zásadu zákazu reformationis in peius je možné chápať ako garanciu slobody odvolacieho práva a v súvislosti s tým aj práva na obhajobu. Z tohto dôvodu je potrebné ho vykladať čo najširšie. V opačnom prípade by sa totiž právo na podanie opravného prostriedku stalo do značnej miery formálnym, lebo určité osoby by síce mali právo podať opravný prostriedok, ale v dôsledku obáv, že by sa toto právo mohlo obrátiť proti nim, by ho radšej neuplatňovali.

23. Zásada zákazu reformationis in peius v prípadoch, keď súd rozhoduje o odvolaní podanom v prospech obžalovaného, sa neobmedzuje len na výrok o treste, ale na akúkoľvek zmenu rozsudku, ktorá by zhoršovala postavenie obžalovaného. Za zmenu rozhodnutia v neprospech obžalovaného je nutné považovať každú zmenu v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje situáciu obžalovaného a priamo sa ho dotýka. Zmena k horšiemu sa môže prejaviť aj v skutkových zisteniach, v právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a výmere ochranného opatrenia. Účelom zásady zákazu reformationis in peius je nastolenie spravodlivej rovnováhy medzi protiprávnym správaním a uloženou sankciou za protiprávne správanie. Ak v trestnom konaní má potrestaný páchatel' dôvodný pocit príliš prísneho trestu, má právo podať odvolanie proti uloženému trestu. Ak sa odvolá iba páchatel', jeho odvolanie podlieha ochrane danej zárukou, podľa ktorej v odvolacom konaní nemôže dostať prísnejší trest, ako už dostal. V trestnom konaní sa spravodlivá rovnováha nezabezpečuje iba v prospech páchatel'a vytváraním príležitosti pre hľadanie rovnovážneho stavu medzi páchatel'ovým protiprávnym správaním a sankciou, ktorú za svoje správanie dostane. Spravodlivá rovnováha v trestnom konaní je zložitejšia, lebo sa pri nej dbá aj na ochranu verejného záujmu. V trestnom konaní vystupuje prokurátor, ktorý má právo podať odvolanie, ak zastáva názor, že páchatel' bol za svoje protiprávne správanie potrestaný nezaslúžene mierne (verejný záujem nebol pred protiprávnym správaním páchatel'a náležite ochránený). Odvolanie prokurátora môže vyvolať odvolacie konanie s možným sprísnením trestu uloženého páchatel'ovi. Ak podajú odvolanie obaja (páchatel' aj prokurátor), výsledok odvolacieho konania znovu môže vyústiť do zvýšenia sankcie.

24. Sťažovateľ vyslovuje názor, že aj keď sa uznesenie najvyššieho súdu netýka rozhodnutia o vine, prípadne uloženia sankcie, v danej veci došlo k zhoršeniu jeho postavenia, keďže najvyšší súd jeho sťažnosť zamietol na základe argumentov, ktorých správnosť nemohol posudzovať. Najvyšší súd de facto uvádza argumenty, na základe ktorých dospel k záveru, že je správny názor prokurátora uvedený v návrhu na vzatie do väzby, resp. že nie je správny názor špecializovaného súdu. Uznesenie špecializovaného súdu však bolo napadnuté iba sťažovateľom (nie aj prokurátorom). Preto najvyšší súd nemal o argumentácii prokurátora uvedenej v návrhu na vzatie do väzby rozhodovať.

25. Podanie sťažnosti obvineným nie je spôsobilé založiť možnosť posudzovania a následnej právnej polemiky medzi argumentmi prokurátora a súdu prvého stupňa.

26. Najvyšší súd mal de facto rozhodnúť „iba“ o tom, či špecializovaný súd mohol po konštatovaní nedôvodnosti vzneseného obvinenia rozhodnúť o vzatí sťažovateľa do väzby z iných dôvodov, než ktoré uvádzal prokurátor vo svojom návrhu, či špecializovaný súd mohol vytvoriť nový skutok s novou právnou kvalifikáciou a na základe neho rozhodnúť o vzatí sťažovateľa do väzby a či bol špecializovaný súd príslušný rozhodnúť o návrhu prokurátora, ak identifikoval skutky s právnou kvalifikáciou nespádajúcou do pôsobnosti špecializovaného súdu v zmysle § 14 Trestného poriadku.

27. Najvyšší súd namiesto toho fakticky rozhodoval o návrhu prokurátora, a nie o sťažnosti podanej sťažovateľom, čím porušil zásadu zákazu reformationis in peius, a tým i ústavu.

28. Ďalej sa sťažovateľ venuje namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru. K porušeniu týchto práv došlo preto, že najvyšší súd vôbec neprihliadol na obhajobu sťažovateľa a jeho právne argumenty uvedené v podanej sťažnosti, v dôsledku čoho uznesenie najvyššieho súdu nemá tú skutkovú, ale ani právnú kvalitu, ktorú zákon spája s rozhodnutiami o väzbe.

29. Sťažovateľ si dovoľuje tvrdiť, že najvyšší súd nedostatočne a arbitrárne odôvodnil svoje uznesenie, vôbec sa nezaoberal argumentmi sťažovateľa, v dôsledku čoho je uznesenie výrazne arbitrárne a porušuje čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Sťažovateľ v ďalšom cituje právne vety z rozhodovacej praxe ústavného súdu, resp. Ústavného súdu Českej republiky.

31. Dospieva ku konštatovaniu, že relevantnými skutočnosťami a právnymi argumentmi uvedenými v sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu sa najvyšší súd vôbec nezaoberal, lebo iba neprípustne zopakoval skutočnosti jednostranne prevzaté z návrhu prokurátora, a to dokonca bez toho, že by bol o nich oprávnený rozhodovať.

Najvyšší súd teda nekonfrontoval uznesenie špecializovaného súdu so skutočnosťami uvedenými v riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa.

32. Takýto postup považuje sťažovateľ za prejav svojvôle, ktorý sa celkom vymyká zákonnosti, resp. ide o postup, v ktorom absentuje zákonné a ústavne konformné odôvodnenie väzby. Prijaté právne závery sú preto porušením ústavného princípu zákazu ľubovôle v rozhodovaní.

33. Sťažovateľ vyslovuje podozrenie, že uznesenie najvyššieho súdu je vedené len rutinným formalizmom, resp. snahou kladne rozhodnúť o návrhu na vzatie do väzby (či negatívne rozhodnúť o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa „za každú cenu“). Je tým eliminovaná záruka ochrany proti ľubovôli.

34. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11.5.2020, sp. zn. 4Tost 19/2020, v spojitosti s uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 23.4.2020, sp.zn. 5Tp/4/2020, bol porušený článok 1 odsek 1, článok 17 odsek 1, 2 a 5, článok 46 a článok 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj článok 5 odsek 1 písmeno c), odsek 4, článok 6 odsek 3 písmeno b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11.5.2020, sp. zn. 4Tost 19/2020 a uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 23.4.2020, sp.zn. 5Tp/4/2020 sa zrušujú.“

II.

Skutkový stav veci

35. Z uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 5 Tp 4/2020 z 23. apríla 2020 vyplýva, že podľa § 87 ods. 2 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bol sťažovateľ vzatý do väzby. Lehota trvania jeho väzby začala plynúť 21. apríla 2020 o 9.00 h. Dohľad probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nebol nariadený.

36. Podľa konštatovania špecializovaného súdu prokurátor požadoval vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s tým, že vyšetrovateľ zabezpečil dostatok dôkazov na vznesenie obvinenia umožňujúcich prijať záver o existencii skutku uvedeného v uznesení o vznesení obvinenia, o subsumovaní tohto skutku pod znaky konkrétnych trestných činov a o určení osoby sťažovateľa ako páchatela trestných činov. Sťažovateľ pred vyšetrovateľom uviedol, že sa žiadneho korupčného konania nedopustil. Pred špecializovaným súdom uviedol, že všetky platby poukázané na účet jeho otca pochádzajú z legálnych občianskoprávných vzťahov. V prípade platieb od ██████ išlo o pôžičku poskytnutú ██████ v roku 2016 vo výške 175 000 € na základe písomnej zmluvy a neskôr vo výške 25 000 € bez písomnej zmluvy, pričom ██████ mu v skutočnosti vrátil sumu vyše 220 000 €. Keď si uvedomil, že písomné podklady nesedia so sumami na účte, požiadal ██████ o úpravu pôvodnej zmluvy o pôžičke na sumu 220 000 €, k čomu v marci 2020 aj došlo.

37. Podľa názoru špecializovaného súdu so záverom prokurátora o preukázaní dôvodného podozrenia z obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 a 3 Trestného zákona sa nemožno stotožniť, lebo vykonané dôkazy takýto záver nepreukazujú a neodôvodňujú. Prokurátor špecifikuje 6 zmlúv, ale nikde sa nevenuje otázke, kedy došlo k naplneniu týchto zmlúv. Analýzou obsahu jednotlivých zmlúv treba dospieť k záveru, že od uzavretia jednotlivých zmlúv po poukávanie údajného úplatku sťažovateľovi uplynula doba v niektorých prípadoch až viac ako 4 roky, ale najmenej 8 mesiacov. Takýto záver nemá akúkoľvek elementárnu logiku, lebo predpokladá, že by sťažovateľ taký dlhý čas čakal na poskytnutie úplatku, a hoci mu úplatok ešte stále nebol poskytnutý, uzavrel ďalších 5 zmlúv na dodanie tovarov. Treba prisvedčiť obhajcovi sťažovateľa, podľa ktorého je z kriminalistickej praxe zrejmé, že úplatok by mal bezprostredne nasledovať, ak nie predchádzať poskytnutiu žiadaného plnenia, na ktoré nie je právny nárok, čo sa v tomto prípade jednoznačne nestalo a čo výrazným spôsobom spochybňuje dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa. Navyše je podstatné, že po roku 2015 ██████ už nebol štatutárnym zástupcom ██████ Ďalej, hoci podľa prokurátora korupčné platby mali tvoriť 1 % z hodnoty dodaných tovarov, nie je to tak, lebo zo sumy 2 572 484,49 € (ako hodnoty dodaných tovarov

aj s daňou z pridanej hodnoty) 1 % nezodpovedá poskytnutej sume tvrdených úplatkov vo výške 220 680 €.

38. Hoci korupčné konanie zo strany sťažovateľa nie je preukázané, jeho protizákonná podnikateľská činnosť (zneužitím svojho postavenia predsedu █████ zabezpečil predaj skladov ako prebytočného majetku a vo vzájomnej dohode so █████ predstieral ich kúpu presne neurčenou spoločnosťou, na čo poskytol sumu 25 000 € a ponechal si úžitky získané prenájmom, hoci ako predseda █████ mal zakázané podnikat'), preukázaná je. Pri zachovaní totožnosti skutku možno konštatovať, že ide o zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti a prípadne aj o prečin neoprávneného podnikania podľa § 233 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. a) a § 251 ods. 1 a 2 písm. c) a d) Trestného zákona.

39. Sťažovateľ sa už 25. marca 2020 dopustil kolúzneho konania, resp. konania vedúceho k získaniu falošných dôkazov vo svoj prospech a ovplyvňovania █████ vo svoj prospech, keď tomuto predložil na podpis pozmenenú zmluvu o pôžičke. Preto možno dôvodne predpokladať, že sťažovateľ bude pri ponechaní na slobode vyvíjať ďalšie aktivity smerujúce k ovplyvňovania █████ ale aj ďalších potenciálnych svedkov. Ako svedka bude potrebné vypočuť aj otca sťažovateľa, ktorý pri svojom výsluchu ako zadržaný priznal, že nevie, k akým transakciám na jeho účtoch dochádzalo, keďže tieto v podstate spravuje sťažovateľ.

40. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 19/2020 z 11. mája 2020 vyplýva, že ním bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 5 Tp 4/2020 z 23. apríla 2020 zamietnutá.

41. Podľa konštatovania najvyššieho súdu proti uzneseniu špecializovaného súdu sťažovateľ podal sťažnosť priamo do zápisnice o výsluchu, ktorú neskôr osobitným podaním obhajcu odôvodnil (vyjadril názory, ktoré sú v podstate takmer doslova zhodné s obsahom ústavnej sťažnosti, pozn.).

42. Podľa ďalšieho konštatovania najvyššieho súdu z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že uznesením prokurátora bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku v súbehu s pokračovacím obzvlášť závažným zločinom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 329 ods. 1, 2 a 3 a § 233 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v období od roku 2012 po svojom nástupe do funkcie predsedu ■■■■■ až do 24. marca 2020, keď bol z tejto funkcie odvolaný, v rámci výkonu svojich oprávnení skrytým spôsobom (najmä bezhotovostnými bankovými prevodmi s poznámkami „pôžička“, „vrátenie pôžičky“, „splátka pôžičky“ a pod.), prípadne bez uvedenia dôvodu prevodu, ako aj formou priamych vkladov na peňažné účty, ku ktorým mal dispozičné právo, žiadal a prijímal finančné prostriedky v rôznych výškach a iné plnenia majetkovej povahy ako úplatky, a to od ■■■■■ pôsobiaceho od 17. novembra 1999 do 29. januára 2015 ako konateľ a predseda predstavenstva ■■■■■ S uvedenou spoločnosťou sťažovateľ ako štatutárny zástupca ■■■■■ v dobe od roku 2012 do roku 2017 podpísal spolu 6 kúpnych zmlúv a následne v období od 16. marca 2017 do 27. augusta 2018 prijal z účtu ■■■■■ na účet otca sťažovateľa (ku ktorému mal sťažovateľ dispozičné právo) finančné prostriedky v 6 bezhotovostných bankových prevodoch v celkovej výške 220 680 €, pričom uvedené platby vydával navonok ako legálne platby údajného vrátenia pôžičky.

43. Podľa názoru najvyššieho súdu možno na základe doteraz zabezpečených dôkazov urobiť záver o tom, že z nich plynúce skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, pričom nepochybne majú znaky trestných činov a sú dané dôvody na podozrenie, že ich spáchal sťažovateľ. Na rozdiel od zistení špecializovaného súdu dospel najvyšší súd k záveru, že návrh prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby je opodstatnený práve z dôvodov uvedených v návrhu. Špecializovaný súd nepovažoval za preukázané dôvodné podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 a 3 Trestného zákona najmä z dôvodu, že od uzavretia zmlúv medzi ■■■■■ prípadne od plnenia z týchto zmlúv do momentu prevodu finančných prostriedkov z účtu ■■■■■ na účet otca sťažovateľa predstavujúcich údajný úplatok uplynula dlhá doba (v niektorých prípadoch presahujúca

obdobie 4 rokov), a že [REDAKOVANÉ] od roku 2015 už nebol štatutárnym zástupcom [REDAKOVANÉ] čo podľa názoru špecializovaného súdu výrazným spôsobom spochybnilo dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa. Zároveň špecializovaný súd uveril [REDAKOVANÉ] a čiastočne aj sťažovateľovi v tom smere, že finančné prostriedky pripísané na účet otca sťažovateľa naozaj predstavujú splátky pôžičky v sume 175 000 €, kúpnu cenu skladov ako prebytočného majetku [REDAKOVANÉ] vo výške 25 000 € a polovicu nájmu za sklady vo výške 20 680 €.

44. S uvedenými závermi špecializovaného súdu sa najvyšší súd nestotožnil. Dosiaľ vykonané dokazovanie nasvedčuje tomu, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý zo spáchania skutkov kladených mu za vinu, pričom takýmto konaním sa mal dopustiť trestných činov uvedených v uznesení o vznesení obvinenia. Aj podľa najvyššieho súdu (v zhode s názorom prokurátora) blízka či bezprostredná časová súvislosť medzi žiadaným plnením a poskytnutím úplatku nie je jediným a nevyhnutným predpokladom nasvedčujúcim tomu, že ide o korupčné správanie. V tomto úplne počiatočnom štádiu trestného konania, kedy dokazovanie je ešte len na začiatku, podozreniu o korupčnom správaní sťažovateľa nasvedčujú už doteraz zhromaždené dôkazy a zistenia.

45. Z výpovede sťažovateľa na špecializovanom súde plynie, že pôžičku vo výške 175 000 € mal poskytnúť [REDAKOVANÉ] z úspor svojho otca. Otec sťažovateľa však v pozícii podozrivého uviedol, že celoživotné úspory vo výške 260 000 € pred pár rokmi odovzdal sťažovateľovi pre účely kúpy bytu v Bratislave s tým, že sťažovateľ byt hneď kúpil. Pokiaľ teda sťažovateľ za celoživotné úspory otca kúpil byt v Bratislave, pôvod finančných prostriedkov vo výške 175 000 €, ktoré mali byť poskytnuté [REDAKOVANÉ] ako pôžička, je potom nejasný (sťažovateľ ho spoľahlivo neobjasnil).

46. Obdobne tak nepresvedčivo vyznievajú aj vysvetlenia [REDAKOVANÉ] v jeho výpovediach ako podozrivého a následne ako obvineného s ohľadom na rozpory medzi nimi a nepresvedčivé dôvody. Pokiaľ ide o účel údajnej pôžičky vo výške 175 000 €, [REDAKOVANÉ] na jednej strane tvrdil, že malo ísť o osobnú pôžičku na osobné účely, o ktorej by jeho manželka nevedela, no na druhej strane uvádzal, že pôžička sa použila na nákup technológie od ukrajinských a ruských špecialistov, ktorých mená neuviedol.

Ďalej tvrdil, že sumu 175 000 € mu sťažovateľ doniesol osobne v papierových bankovkách vo väčšine v nominálnej hodnote 100 €. To by ale znamenalo, že do jednej obálky by sa muselo zmestiť 1750 bankoviek v nominálnej hodnote 100 €, čo vzhľadom na objemové možnosti týchto predmetov sa javí ako minimálne pochybné. Navyše, ■■■■■ si mal od ■■■■■ požičať 175 000 € v relatívne krátkom čase potom, čo za predaj obchodného podielu v ■■■■■ mal dostať na konci roku 2014 sumu 2 300 000 €, ktorú mal rozdeliť medzi manželku a deti a seba mal ponechať sumu 800 000 €. Okrem toho z výpovede ■■■■■ ale aj sťažovateľa pred špecializovaným súdom plyní, že sťažovateľ sa mal zúčastňovať na podnikaní ■■■■■ rôznymi vkladmi z bližšie neidentifikovaných zdrojov, čo by časový posun medzi požadovanými plneniami a údajnými úplatkami vysvetľovalo.

47. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že ■■■■■ od roku 2015 už nepôsobí ako štatutárny zástupca ■■■■■, lebo po odchode zo ■■■■■ (ako to plyní z jeho výpovede) si síce založil vlastné firmy, avšak so ■■■■■ je v obchodnom styku, ■■■■■ (ktorý sa stal štatutárnym zástupcom ■■■■■ po jeho odchode) dlhé roky pozná, sú v pravidelnom kontakte, pričom aj listiny založené v spise nasvedčujú personálnemu a majetkovému prepojeniu medzi dotknutými spoločnosťami.

48. Obdobne doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že sťažovateľ sa mal snažiť sporný príjem vo výške 220 680 € legalizovať okrem antedatovania zmluvy o pôžičke aj prevodmi sporných finančných prostriedkov medzi dvoma účtami jeho otca, ku ktorým má dispozičné právo, ako aj zamýšľaným prevodom na účet zahraničnej spoločnosti ■■■■■. Nie je možné spoľahlivo v tomto štádiu uzavrieť, že by v prípade prevodu sporných finančných prostriedkov na účet zahraničnej obchodnej spoločnosti malo ísť o vrátenie pôžičky. Sťažovateľ totiž v tejto súvislosti predložil 4 zmluvy o pôžičke uzavreté medzi ■■■■■ a otcom sťažovateľa, pričom z výpovede otca sťažovateľa v pozícii podozrivého vyplýva, že žiadnu pôžičku si nezobral. Spomínané 4 zmluvy o pôžičkách znejú na sumu v celkovej výške 139 000 €, pričom na účet otca sťažovateľa mali už spomínané subjekty previesť finančné prostriedky v čase od 12. júna 2018 do 1. februára 2019 v celkovej sume 193 011,50 €. Sporné finančné prostriedky mal sťažovateľ plánovať previesť len na účet

■ (hoci mali byť požičané aj od ■) a vo výške presahujúcej sumu 200 000 €, hoci pôžičky podľa obsahu zmlúv o pôžičkách mali byť bezúročné, čo tvrdenie, že išlo o vrátenie pôžičiek, významným spôsobom spochybňuje.

49. Zhrnúc už uvedené, aj podľa názoru najvyššieho súdu v tomto štádiu trestného konania je jedna z materiálnych podmienok rozhodovania o väzbe (existencia dôvodnosti trestného stíhania reprezentovaného dôvodným podozrením zo spáchania trestného činu v prípade sťažovateľa) uvedenými skutočnosťami naplnená. So záverom špecializovaného súdu je potrebné súhlasiť aj v tom smere, že je naplnená aj druhá materiálna podmienka, a to existencia niektorého z dôvodov väzby.

50. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je aj podľa názoru najvyššieho súdu opodstatnený najmä tým, že sťažovateľ (ako to vyplýva z jeho výpovede i z výpovede ■) sa mal kolúzneho konania dopustiť tým, že využijúc svoj vzťah so ■ mal dosiahnuť podpísanie antedatovanej zmluvy o pôžičke s cieľom zakrytia skutočného pôvodu sporných finančných prostriedkov. Pritom nie je podstatné, že ■ (ako to plynie z jeho výpovede) mal antedatovanú zmluvu podpísať nie pod nátlakom, ale z vďačnosti, lebo aj v takomto prípade ide o využitie vzťahu a z neho plynúceho vplyvu. Uvedené okolnosti sú potom tými konkrétnymi skutočnosťami, ktoré obavu, že sťažovateľ by mohol v prípade prepustenia na slobodu využiť svoje získané kontakty a možnosti v smere zakrytia trestnej činnosti, z ktorej je dôvodne podozrivý, s cieľom dosiahnutia čo najpriaznivejšieho výsledku vo svojej trestnej veci, nepochybne vyvolávajú.

51. Pokiaľ sťažovateľ v tomto smere namietal, že antedatovaná zmluva nemala slúžiť na zakrytie trestnej činnosti, z ktorej je podozrivý, ale že išlo o nováciu záväzkov medzi ním a ■, treba uviesť, že podľa § 570 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúceho nováciu záväzkov ako spôsobu ich zániku dohodou platí, že ak sa veriteľ dohodne s dlžníkom, že sa doterajší záväzok nahrádza novým záväzkom, doterajší záväzok zaniká a dlžník je povinný plniť nový záväzok. Ide teda o dohodu výslovne upravenú Občianskym zákonníkom, z ktorej je zrejmé, že sa uzatvára do budúcnosti s aktuálnym dátumom ohľadom záväzkov z minulosti. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nie je osobou neznalou práva, ale sudcom, ktorý ešte podľa rozvrhu práce Okresného súdu Čadca na rok 2012

bol zaradený do občianskoprávneho grémia, len ťažko je možné uveriť, že by už spomínanú právnu úpravu nepoznal a z nedostatku právnych vedomostí a skúseností v oblasti občianskeho práva ako formu dohody o novácii zvolil antedatovanú zmluvu o pôžičke.

III.

Relevantná právna úprava

52. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

53. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

54. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

55. Na prerokovanie tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru smeruje proti postupu špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 4/2020 a jeho uzneseniu z 23. apríla 2020, nie je daná právomoc ústavného súdu.

56. Podľa ustanovenia § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

57. Proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 5 Tp 4/2020 z 23. apríla 2020 bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci opravného konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

58. Zvyšnú časť ústavnej sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

59. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

60. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

61. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru oprávňuje zatknúť a uväzniť osobu iba na základe existencie dôvodného podozrenia, že zatknutá osoba spáchala trestný čin, pričom trvanie takéhoto podozrenia je podmienkou sine qua non zákonnosti držania osoby vo väzbe. Naproti tomu z čl. 5 ods. 3 dohovoru nepochybne vyplýva, že trvanie podozrenia po určitom čase už nestačí na odôvodnenie ďalšej existencie väzby, pretože súd musí zistiť iné dôvody opodstatňujúce ďalšie trvanie väzby (Stögmüller proti Rakúsku, Letellier proti Francúzsku). Takýmito ďalšími dôvodmi môžu byť hrozba dokončenia trestného činu nachádzajúceho sa v štádiu pokusu, nebezpečenstvo opakovania trestného činu alebo pokračovania v ňom, zabránenie v úteku po spáchaní trestného činu, ovplyvňovanie vyšetrovania.

62. Konštrukcia dôvodov väzby v slovenskom Trestnom poriadku je iná (pre obvineného priaznivejšia) ako podľa dohovoru, lebo už pri počiatocnom pozbavení slobody vyžaduje kumuláciu dôvodného podozrenia s niektorým z dôvodov väzby uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

63. Z dosiaľ uvedeného možno vyvodit', že podľa slovenského práva v prípade vzatia do väzby musia byť splnené štyri podmienky. Po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie. Ďalej tento skutok musí vykazovať znaky niektorého trestného činu. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

64. Podozrenie zo spáchania trestného činu musí byť dôvodné. Odôvodnenosť podozrenia, na ktorom sa musí zakladať vzatie do väzby, je základným prvkom ochrany poskytovanej čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru pred svojvoľným pozbavením slobody. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo dôkazov spôsobilých presvedčiť objektívneho pozorovateľa, že obvinený mohol spáchať trestný čin. Závisí však od všetkých okolností prípadu, či podozrenie je dôvodné. Pritom nepostačuje subjektívne hľadisko úprimného presvedčenia orgánu trestného stíhania o existencii podozrenia, ale vyžadujú sa aj objektívne skutočnosti a dôkazy o dôvodnosti podozrenia, ktoré musí doložiť štát. Z povahy veci však zároveň vyplýva, že stupeň podozrenia nemôže byť taký vysoký, aký sa vyžaduje pre obvinenie alebo pre obžalobu (Murray proti Spojenému kráľovstvu). Obdobné úvahy sa vzťahujú aj na existenciu niektorého z väzobných dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku (II. ÚS 301/2020).

65. Pozbaviť niekoho osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru možno len „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ (úvodná veta čl. 5 ods. 1 dohovoru). Navyše sa v čl. 5 ods. 1 písm. c) znova opakuje, že zatknutie alebo iné pozbavenie slobody musí byť „zákonné“. Dohovor tu odkazuje na vnútroštátne právo a podčiarkuje tak, že v právnom štáte každý zásah do osobnej slobody občana musí mať zákonný podklad. „Ak dohovor odkazuje na vnútroštátne právo, ako je to v článku 5, rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov vyplývajúcich z dohovoru.“ (Lukanov proti Bulharsku, Winterwerp proti Holandsku).

66. Sťažovateľ predovšetkým vytyka najvyššiemu súdu porušenie zásady zákazu reformationis in peius. Vychádza pritom z toho, že prokurátor nevyužil právo podať sťažnosť ako riadny opravný prostriedok proti uzneseniu špecializovaného súdu o vzatí

sťažovateľa do väzby (tohto práva sa výslovne vzdal) a najvyšší súd v opravnom konaní mal posudzovať iba dôvodnosť sťažnosti podanej sťažovateľom. Napriek tomu však najvyšší súd posudzoval dôvodnosť podaného návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby a v konečnom dôsledku zaujal stanovisko, ktorým sa postavenie sťažovateľa zhoršilo i napriek tomu, že prokurátor riadny opravný prostriedok nepodal. Pritom špecializovaný súd správne konštatoval nedôvodnosť vzneseného obvinenia, no napriek tomu sťažovateľa zo zadržania neprepustil, ale našiel zástupné dôvody na jeho vzatie do väzby idúce mimo argumentácie uvedenej v návrhu prokurátora (pozri bod 17 až 27).

67. Základnou premisou námietky sťažovateľa o porušení zásady zákazu reformationis in peius je tvrdenie, podľa ktorého prokurátor na základe vlastného slobodného rozhodnutia nevyužil právo podať proti uzneseniu špecializovaného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, čím sa (podľa názoru sťažovateľa) „otvorili dvere“ úvahám o možnej aplikácii princípu zákazu reformationis in peius vo vzťahu voči sťažovateľovi.

68. Uvedený základný predpoklad, z ktorého sťažovateľ vychádza, podľa názoru ústavného súdu v skutočnosti nie je naplnený.

69. Javí sa ako nesporné, že špecializovaný súd návrhu prokurátora vyhovel v celom jeho rozsahu, lebo v plnom súlade s ním rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Názorový rozdiel medzi prokurátorom a špecializovaným súdom teda, čo sa týka podstaty podaného návrhu, nevznikol a prejavil sa len v argumentácii týkajúcej sa otázky, zo spáchania akého trestného činu (akých trestných činov) je v danom štádiu konania sťažovateľ dôvodne podozrivý.

70. Za situácie, keď špecializovaný súd návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby bezo zvyšku vyhovel, sťažnosť ako riadny opravný prostriedok zo strany prokurátora proti tomuto uzneseniu vôbec neprichádzala do úvahy. Prokurátor nemohol podať sťažnosť (aj keby chcel) proti takému uzneseniu, ktorým bolo jeho návrhu v plnej miere vyhovené. Sťažnosť by v takejto situácii mohla smerovať iba proti odôvodneniu (časti odôvodnenia) uznesenia špecializovaného súdu, nie teda proti jeho výrokom.

71. Vzhľadom na dosiaľ uvedené vzniká otázka, či prokurátor mohol alebo nemohol podať sťažnosť proti dôvodom uznesenia špecializovaného súdu.

72. V civilnom procesnom práve je výslovne stanovené, že odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 Civilného sporového poriadku). Naproti tomu trestné procesné právo takúto explicitnú formuláciu neobsahuje, no napriek tomu sa dá nepochybné usúdiť, že sťažnosť len proti odôvodneniu uznesenia nie je prípustná ani podľa Trestného poriadku.

73. Podľa § 189 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie možno napadnúť pre

- a) nesprávnosť niektorého jeho výroku,
- b) zrejмый rozpor výroku s odôvodnením, alebo
- c) porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

74. Z citovaného uznesenia dostatočne jasným a jednoznačným spôsobom vyplýva, že sťažnosťou možno napadnúť iba výrok (výroky) uznesenia, nie teda jeho dôvody.

75. Za uvedeného stavu sa celá námietka sťažovateľa o porušení zásady zákazu reformationis in peius javí ako bezpredmetná, keďže evidentne vôbec nenastala situácia, v ktorej by prichádzalo do úvahy o prípadnej aplikácii tejto zásady uvažovať. Preto ani nie je potrebné ďalej podrobnejšie sa touto námietkou zaoberať.

76. Ďalej sťažovateľ vytyka špecializovanému súdu, že hoci správne dospel k názoru o neodôvodnenosti obvinenia z trestného činu prijímania úplatku, napriek tomu ho vzal do väzby, pričom „vykonštruoval“ namiesto trestného činu prijímania úplatku iný trestný čin (neoprávnené podnikanie), ktorý nebol obsahom uznesenia o vznesení obvinenia, ale ani návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby (pozri bod 10 až 16).

77. Na margo tejto námietky ústavný súd zdôrazňuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní implicitne námietku sťažovateľa vlastne uznal, pretože svoj záver o dôvodnosti väzby neoprel o existenciu dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu neoprávneného podnikania (ako špecializovaný súd), ale trestného činu prijímania úplatku,

teda takého trestného činu, ktorý bol obsahom uznesenia o vznesení obvinenia, ale aj návrhu prokurátora. Zároveň pritom dospel k odlišnému záveru v otázke existencie, resp. neexistencie dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu prijímania úplatku. Inými slovami, námietke sťažovateľa smerujúcej proti argumentácii špecializovaného súdu vlastne vyhovel, a tým vytýkané pochybenie napravil.

78. Napokon sťažovateľ namieta, že všeobecné súdy založili dôvodnosť jeho obvinenia len na predpokladoch a na neprípustných domnienkach, keď existujúce fakty skutkovo „dotvorili“ bez existencie dôkazov so záverom, že išlo o korupčné platby. Okrem toho najvyšší súd vôbec neprihliadol na obhajobu sťažovateľa a jeho právne argumenty uvedené v riadnom opravnom prostriedku, čo zakladá nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť jeho uznesenia (pozri body 8, 9, 28 až 33).

79. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu možno považovať za dostatočné a presvedčivé s tým, že dalo odpovede na všetky relevantné otázky (vrátane tých, ktoré sťažovateľ nastolil v podanom riadnom opravnom prostriedku, ktorého obsah je v podstate totožný s obsahom ústavnej sťažnosti). Uznesenie v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne, či za zjavne neodôvodnené. V tomto smere ústavný súd v plnom rozsahu odkazuje na podrobné odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu (pozri bod 42 až 50).

80. Osobitne treba zdôrazniť, že sťažovateľ sa ani len nepokúsil polemizovať s konkrétnymi vecnými argumentmi najvyššieho súdu, na ktoré ústavný súd odkázal, keďže len vo všeobecnej rovine (teda nekonkrétne) tvrdí, že odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu nie je dostatočné, resp. je arbitrárne (svojevoľné).

81. Namietané porušenie čl. 46 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru možno považovať za zjavne neopodstatnené aj z iného pohľadu.

82. Ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiam všeobecných súdov, ktorými bol sťažovateľ vzatý do väzby. Smeruje teda proti rozhodnutiu o väzbe. Ustanovenia čl. 46 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru sú *ratione materiae* spravidla súčasťou rozhodovania vo veci samej. V prípade rozhodovania o väzbe (o vzatí do väzby)

práva vyplývajúce z týchto ustanovení treba považovať za súčasť čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru (III. ÚS 646/2017, II. ÚS 111/2018, II. ÚS 564/2018, II. ÚS 301/2020).

83. K námietke sťažovateľa o porušení čl. 1 ods. 1 ústavy namietanými uzneseniami ústavný súd pre úplnosť uvádza, že v tomto článku sú upravené základné garancie, resp. princípy fungovania štátu. Majú teda charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformulujú základné práva ani slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré sú upravené v druhej hlave ústavy. Vzhľadom na to, že sťažovateľ dáva ich porušenie do priamej súvislosti s čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom ústavný súd nezistil porušenie označených základných práv, je sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

84. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu